

Tänavalapsed elavad jumala armust

ERLE RUDI

INGE OJALA ERAKOGU

Inge Ojalat kutsub emaks ligi kolmkümmend tänavalast. Umbes kolm aastat tagasi hakkas ta rajama kodu Kopli liinide hüljatud lastele, toeks vaid 800 krooni ja Peeteli koguduse juhtide heasoovlikkus.

“Meil ei ole tänavalapsi,” kuulis Ojala kaks aastat tagasi sotsiaalministeeriumi ametnikelt, kui ta tänavalaste keskuse ruumide remontimiseks toetust küsis. Tegelikult sõitsid Peeteli kiriku õpetaja **Avo Üprus** ja koguduse vanem **Mati Sinisaar** juba siis õhtuti Kopli liinidele hulkuvatele lastele toidupakke ja sooje riideid viima. Lapsed elasid kampadena maha jäetud kõdunevates majades, soojendasid end tule paistel ja varastasid raha, et elus püsida. Paar maja eemal pummeldasid samasuguses räämas lobudikus hüljatud laste vanemad.

Kodus elab 20 last

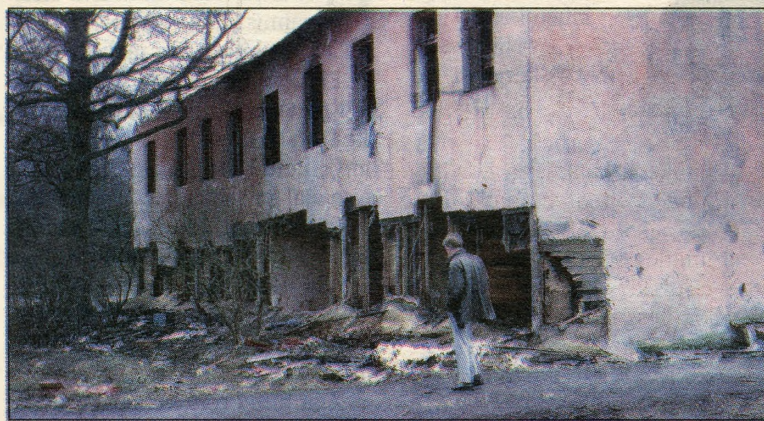
“Varsti sai meile selgeks, et ainult toidu viimine lapsi ei aita,” räägib Ojala. Väliisaatkondadelt ja kogudustelt saadud raha eest tehti korda kahel korrusel asuvad koguduse ruumid, mille tingimused ei jää maha keskmise hotelli omadest. Norra koguduse abiga tehtud pastelltoonides tualettruumid ja köök vastavad euronõuetele. Tütarlastele ja poistele sisustati eraldi videovaatamise toad, igäihelele kuulub oma nurgake, kus vajadusel üksi olla. Keldrisse kavatseb Ojala suuremate poiste abiga rajada spordisaali.

Praegu elab kristlikus tänavalastekodus püsivalt ligi paarkümmend 7–14-aastast last. Lisaks hoiavad koguduse liikmed sidet rohkem kui kümne lapsega, kes ei ole veel valmis lastekodu reeglite omaks võtma. Reegel on lihtne: laps peab olema vabatahtlikult nõus loobuma tänavaelust, mine-ma abikooli ja õppima korralikult käituma. “Tänaval kasvanud lapse usalduse võitmine on raske,” teab Ojala oma kogemuste põhjal. “Nad on looduselapsed, harjunud elama oma reeglite järgi, enamus pole valmis kohe uut elu alustama,” selgitab ta.

Karm tänavaelu on rikkunud laste närvisüsteemi, nad satuvad kergesti konflikt, ropendavad ja karjuvad. Üle kõõgi lendav pudrutaldrik ja sellele järgnev vihane söim kuulub nende elustiili juurde, kellel džungliseadus veres püsib. Inge Ojala usub, et parim retsept väikeste metslaste taltsutamiseks koosneb kannatlikkusest ja armastusest. “Ma ei torgi kedagi, ei esita küsimusi,” kirjeldab ta oma meetodit. “Laps käib siin al-

UUS KODU: Paljud lapsed nägid Peeteli kiriku ruumides esimest korda sooja sööki, seepi ja kraanist voolavat vett.

KUI SEINAD VÕIKSID RÄÄKIDA: See maja pakkus kaua ainsat peavarju kümnetele Kopli liinide kodututele lastele.

gul niisama, harjub uue keskkonnaga, räägib endast ja oma murest siis, kui ta on selleks valmis.”

Laps nägi seepi esimest korda elus

Suurem osa keskkuses kodu leidnud lapsi pole näinud igapäevaseid asju nagu kustukumm, seep, pliiaitsid või kraanist voolav vesi. Ojala meenutab, et üks tüdruk sattus voolava vee nägemisest nii suurde vaimustusse, et teda oli pikka aega võimatu kraanikausi juurest eemale saada. Tüdruk pesi rõõmuga ära kõik majja kogunenud mustad nõud.

16-aastane **Anja**, kellega Ojala poodi riideid ostma läks, sattus aga Tallinna vanalinnas täielikku segadusse. “Kus me oleme, kas Soomes,” küsis tüdruk suurte

silmadega. Ta polnud veel kordagi Koplast kaugemal käinud, kirevate vitriinidega poed tähendasid tema jaoks välismaad.

Esimese klassi lapse kasvu 13-aastane **Sergei** otsis tänaval lohutust sigarettidest ja kummiliimi nuusutamisest. Veel mitu kuud pärast seda, kui keskuse töötajad poisi sõltuvusest vabaks ravisid, levis poisi ümber vänge kummiliimi hais. Enamik poisse ja tüdrukuid teenisid tänaval leiba prostitutidenä.

Tartu Teoloogia Akadeemia lõpetanud Inge Ojala tunnistab, et tänavalapse ümberkasvatamine võtab palju aega. Keskuse avamisest saadik on Ojala kodus Harjumaal käinud vaid mõned korrad aastas. Lõpuks kolisid keskkusesse elama ka tema abikaasa ja 18-aas-

Kodutute laste arvu ei tea keegi

Sotsiaalministeeriumi spetsialist **Signe Kaplan** ütles, et ministeeriumil ei ole täpseid andmeid selle kohta, kui palju tänavalapsi on Eestis kokku. Kodutute laste probleemiga tegeleb tema sõnul kohaliku omavalitsuse sotsiaalhoolekanne. “Sotsiaaltöötaja mõistes pole sellist terminit nagu tänavalaps, vaid räägitakse vanemliku hoolduseta jäänud lastest,” täpsustas ta.

Eraisikute eestvedamisel tek-

kivaid lastekodusid peab Kaplan igati tervitatavaks. “Turumajanduse tingimustes on loomulik, et ka organisatsioonid hakkavad pakkuma laste hooldamisega seotud teenust, mille ostjaks võib olla kohalik omavalitsus, lapse omaksed või mõni muu klient,” ütles ta. Eralastekodu avada soovijate toetamine kuulub samuti kohaliku omavalitsuse pädevusse. Seni pole aga selleks raha ette nähtud.

tane tütar, kes laste eest hoolitsemisel jõudumööda kaasa aitas. Tükk aega ei olnud Ojalal raha palgata endale ühtegi abilist. “Ma läksin igal õhtul kohutava peavaluga magama,” meenutab ta “tihti mõtlesin, et nüüd ma küll enam ei jõua, aga jumala abiga sain hakkama.”

Riik ei aita

Eesti riigiasutused ja ettevõtted ei tahtnud keskuse toetamisest midagi kuulda. Ühed ehmatas eemale see, et tegemist on kristliku ettevõtmisega, teised pöörasid selja seepärast, et ei soovinud toetada vene keelt kõnelevaid lapsi. Paar korda käis keskkuses sanepidjaama komisjon ja ähvardas keskuse sulgeda. Lõpuks tulid lastekodu tegijatele appi välissaat-

konnad. Kaks kokka, kes lastele süüa valmistavad, saavad palka 2000 krooni kuus Taani saatkonnalt. Laste riided ja remondiks vajalik toetus tuleb peamiselt Norrast, oma abi pakkus ka Suurbritannia saatkond Eestis.

Peetri kiriku juures asuv turvapaik on ainuke tänavalaste jaoks kavandatud lastekodu Eestis. Ojala kinnitab veendunult, et taolisi lapsi ei saa paigutada riiklikesse lastekodudesse, kuna nad vajavad rohkem tähelepanu ja armastust kui sealsed töötajad jõuavad pakuda. Teised kogudused pole Peeteli kiriku heast näitest eeskuju võtnud. “Mulle tundub, et ka paljud kristlased soovivad oma elu võimalikult mugavalt ära elada,” kehitab Ojala õlgu. “Kergem on ju mõelda, et neid lapsi pole olemas.”